

Signali i sustavi - Zadaci za vježbu

XV. tjedan

Z-transformacija

1. Znaete da je prijenosna funkcija nekog LTI diskretnog sustava

$$H(z) = \frac{(e^{-2} - e^{-1})z}{(z - e^{-2})(z - e^{-1})},$$

no ne znate koje je područje konvergencije. Postoje tri moguća područja konvergencije:

- $|z| > e^{-1}$,
- $e^{-2} < |z| < e^{-1}$,
- $|z| < e^{-2}$.

Za svako od navedenih područja konvergencije odredite impulsni odziv sustava. Za koji od navedenih slučajeva možemo tvrditi da je impulsni odziv kauzalan?

2. Poznat je impulsni odziv LTI sustava u vremenskoj domeni $\{\dots, 0, \underline{2}, 1, 0, -1, 0, 0, 0, \dots\}$. Nađite odziv sustava na pobudu $\{\dots, 0, \underline{0}, 1, 2, 1, 0, 0, \dots\}$ koristeći:
- konvolucijsku sumaciju,
  - z – transformaciju.
- (Podvučena vrijednost je amplituda impulsa u trenutku $n=0$.)

3. Sustav je zadan prijenosnom funkcijom:

$$H(z) = \frac{2z(3z - 23)}{(25 - 6z + z^2)(z - 1)^2}$$

Odredite:

- razvojem u red (dijeljenje razlomaka) amplitudu trećeg elementa niza uz impulsnu pobudu;
- impulsni odziv sustava u vremenskoj domeni koristeći parcijalne razlomke.

4. LTI sustav je zadan jednađbom diferencija:

$$y(n+2) - y(n+1) = 4u(n+2) - 3u(n+1) + u(n)$$

Neka je pobuda $u(n) = \mu(n) + \mu(n-1)$, a početni uvjeti $y(-1) = 1, y(-2) = 1$.

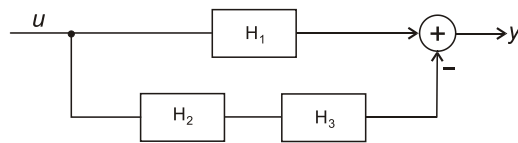
- Nađite prijenosnu funkciju sustava.
- Nađite odziv mirnog sustava.
- Nađite odziv nepobuđenog sustava.

5. LTI sustav je zadan jednađbom diferencija:

$$y(n) - y(n-2) = u(n)$$

- Nađite prijenosnu funkciju sustava.
- Odredite početnu i konačnu vrijednost odziva na jediničnu stepenicu iz z -domene. Je li zadani sustav stabilan?
- Nađite odziv na jediničnu stepenicu $\mu(n)$.

6. Složeni mirni diskretni sustav zadan je slikom:

Koliki je impulsni odziv drugog podsustava $h_2(n)$ ako je impulsni odziv prvog podsustava $h_1(n) = \{0, 0, 1, 3, 3, 3, 3, \dots\}$, impulsni odziv trećeg podsustava $h_3(n) = \{0, 0, 1, 2, 0, 1, 2, 0, \dots\}$, te prijenosna funkcija sustava $H(z) = 0$?

Dodatni zadaci:

Petković, Jeren i ostali. Zbirka riješenih zadataka iz signala i sustava:

Poglavlje 13. Linearne jednačbe diferencija. Primjer 13.18, Zadaci 13.5 do 13.12.

Laplaceova transformacija

1. Zadan je kontinuiran sustav

$$y''(t) - 5y'(t) + 6y(t) = u(t) + 3u'(t),$$

$y(0^-) = 3, y'(0^-) = 0$. Pronađite odziv sustava na pobudu $u(t) = 2\mu(t)$.

- U vremenskoj domeni (homogeno + partikularno).
- Pomoću Laplaceove transformacije.

2. Zadan je kontinuirani sustav

$$y''(t) + 5y'(t) + 6y(t) = u(t).$$

- Nađite impulsni odziv sustava koristeći Laplaceovu transformaciju.
- Nađite odziv sustava u vremenskoj domeni ako je sustav pobuđen signalom $u(t) = (12t + 16)\mu(t)$ te ako su početni uvjeti $y(0^-) = 3, y'(0^-) = -8$. Riješite sa i bez korištenja Laplaceove transformacije.

3. Zadan je impulsni odziv kontinuiranog LTI sustava $h(t) = 2te^{-t}\mu(t)$. Pronađite:

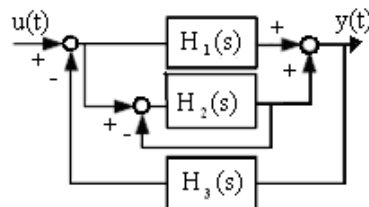
- prijenosnu funkciju sustava,
- odziv sustava, ako je sustav pobuđen signalom $u(t) = 2\mu(t)$ te ako su početni uvjeti $y(0^-) = 2, y'(0^-) = 0$.

4. Kontinuirani kauzalni LTI sustav opisan diferencijalnom jednačbom

$$y'(t) + 4y(t) = u(t) + 2u'(t)$$

pobuđen je signalom $u(t) = \mu(t)$. Početni uvjet je $y(0^-) = 2$.

- Izračunajte početni uvjet u $y(0^+)$.
  - Odredite odziv sustava na zadanu pobudu rješavanjem jednačbe u vremenskoj domeni.
  - Odredite odziv sustava na zadanu pobudu korištenjem Laplaceove transformacije.
  - Odredite prijenosnu funkciju sustava. Je li sustav stabilan?
5. Kontinuirani sustav prikazan je pomoću blokovskog dijagrama. Odredite ekvivalentnu prijenosnu funkciju cijelog sustava. Ako su dani podsustavi kauzalni, s prijenosnim funkcijama: $H_1(s) = \frac{1}{s+2}$, $H_2(s) = \frac{1}{s+1}$, $H_3(s) = \frac{1}{s+4}$, ispitati stabilnost cijelog sustava. Naći odziv sustava na jedinični skok (početni uvjeti su nula).

Dodatni zadaci:

Iz zbirke T. Petković, B. Jeren i ostali potrebno je proučiti poglavlja 11.1, 11.2 i 13.4. Posebnu pozornost obratite na zadatke:

- Primjer 11.5.
- Primjer 11.15.
- Primjer 13.14.
- Zadatak 13.7.
- Zadatak 13.11.